

KunstWerkt!

Opleven door kunstbeoefening

KunstWerkt! is een traject voor mensen met een psychiatrische achtergrond, waarin de artistieke en persoonlijke ontwikkeling gecombineerd worden. Het centrale doel is empowerment van de deelnemers. Het tienjarig bestaan wordt gevierd met een publicatie over de methodiek en een symposium.

Cultuurhuis Wherelant in Purmerend vindt dat kunst en cultuur voor alle mensen toegankelijk moet zijn. In samenwerking met zorginstelling Maatschappelijk Participatie Parnassia Groep (MPPG) heeft Wherelant een programma ontwikkeld voor mensen met een psychiatrische achtergrond, waardoor ze via kunstbeoefening weer betekenis kunnen vinden in hun leven. Naast de reguliere cursussen vinden de activiteiten plaats in de ateliers van het kunstcentrum.

"Als ik hier naar binnen loop, ben ik één van de cursisten van Cultuurhuis Wherelant."
Deelnemer Inloopatelier

Vier programma's

Het traject start op de locatie van de zorginstelling, waar naast allerlei dagbestedingactiviteiten het basis atelier plaatsvindt (fase 1). Wie kan en wil stroomt door naar het laagdrempelige Inloopatelier (fase 2) bij Cultuurhuis Wherelant, gevolgd door het praktische en individueel gerichte Coachingsatelier (fase 3) dat leidt naar hobby, opleiding en werk. Het werkatelier Kunst Zonder Label (fase 4) ten slotte is een deelnemers-initiatief, waar binnen de muren van het kunstcentrum zelfstandig gewerkt wordt aan verdere persoonlijke en artistieke ontwikkeling.

Het Inloopatelier, het Coachingsatelier en Kunst Zonder Label bestaan naast

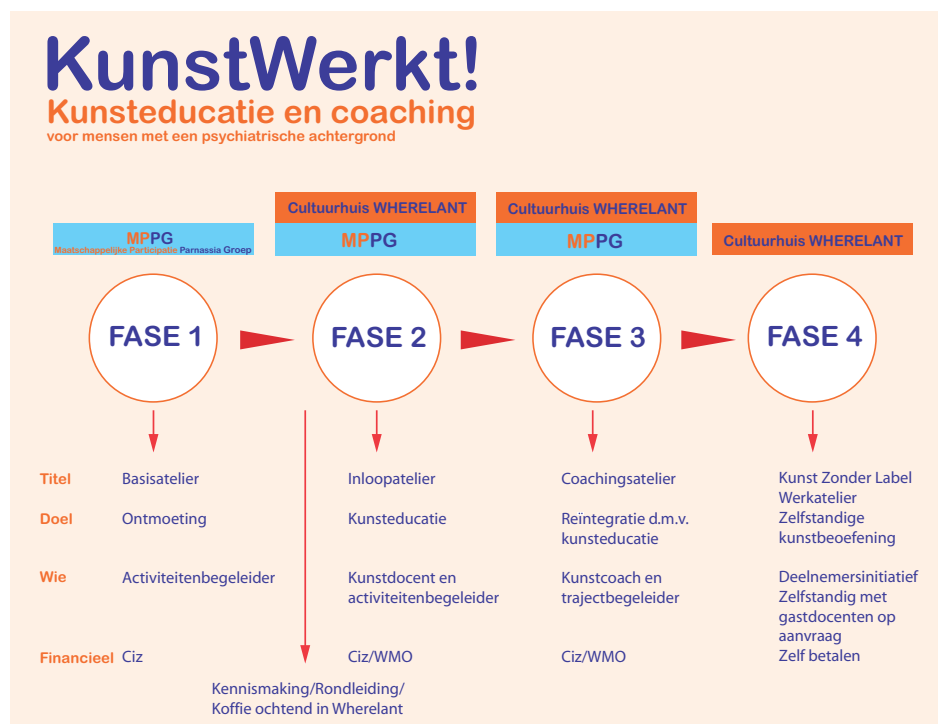
elkaar en sluiten op elkaar aan. Samen met het basisatelier bij de zorginstelling vormen de vier programma's een doorlopende lijn van zorg naar zelfbeschikking en persoonlijke talentontwikkeling. In dit traject staat de deelnemer centraal, met al zijn of haar capaciteiten op persoonlijk, artistiek, organisatorisch en sociaal gebied.

Inloopatelier

Het Inloopatelier is de eerste stap buiten de zorg. Het is een laagdrempelige en structurele vorm van dagbesteding. Deelnemers doen hier twee dagdelen in de week aan kunstbeoefening. Vanuit de zorg wordt de groep begeleid door de activiteitenbegeleider, de kunstdocent verzorgt de inhoud van de lessen.

"Door twee keer in de week naar het Inloopatelier te komen, stel ik mijn psychose uit."

Deelnemer Inloopatelier

Het programma van het Inloopatelier bestaat uit een grote diversiteit aan beeldende technieken, verdeeld in modules van vier lessen die gegeven worden door gespecialiseerde kunstdocenten. Voor iedere deelnemer is er wel iets te vinden dat aansluit bij zijn of haar interesse, zoals schilderen en beeldhouwen of meer ambachtelijke technieken als glas in lood en viltten. In het aangrenzende atelier wordt vrij gewerkt door mensen die door willen gaan met langlopende projecten. Een vaste kern van 'inlopers' volgt in veertig weken alle lessen, een deel kiest bewust voor een bepaalde techniek of docent en een klein deel komt tijdens een behandelfase incidenteel mee met de activiteitenbegeleider vanuit de zorginstelling of de kliniek. Wekelijks wisselt de groep sterk in samenstelling wat betreft kennis van technieken en 'zorgstatus'.

De kunstdocenten zijn in staat om in vier lessen korte en langlopende opdrachten te programmeren, zodat iedereen op zijn of haar niveau kan werken, zolang en zo intensief als men wil. Ze ervaren de deelnemers als ideale cursisten die open staan voor wat zij krijgen aangeboden en experimenteren aan durven gaan. Door de aanwezigheid van de activiteitenbegeleider vanuit zorginstelling MPPG, die feeling houdt met de persoonlijke status van de deelnemers, kunnen de kunstdocenten alle aandacht aan de les geven. Het jaar wordt afgerond met een overzichtsexpositie, samengesteld en ingericht door de deelnemers zelf. Het is een jaarlijks terugkerend feestje waar ze echt van kunnen genieten.

Het Coachingsatelier

Het Coachingsatelier is opgezet als leer- en werktraject met wekelijkse lessen, vaste onderdelen en eindtermen. De deelnemers werken aan

Groepsopdracht Inloopatelier:
masker maken

hun beeldende en persoonlijke ontwikkeling. Structuur, committent, presenteren, ontwikkelen van sociale vaardigheden, feedback geven en ontvangen en samen naar kunst kijken zijn onderdelen van het Coachingsatelier. Door middel van een leervraag met daaraan gekoppelde doelen, presentaties van het werk, bezoeken aan exposities, excursies en stages ontwikkelen de deelnemers hun eigen stijl, visie en kunstproject. Dit kan een opstap zijn naar zelfstandig kunstenaarschap, een terugkeer naar (vrijwilligers)werk of de start van een opleiding. Periodiek verzorgen gastdocenten lessen over diverse aspecten van bedrijfsvoering bij een eigen onderneming. Na twee jaar krijgen de deelnemers een certificaat uitgereikt en worden de kunstprojecten getoond in een eindexpositie.

“Ik vertelde mijn droom om een tweede dichtbundel uit te geven, ditmaal met zelfgemaakte illustraties. Wat was ik zenuwachtig voor de intake, en ... ik werd aangenomen! Supertrots was ik. Het gaf me écht het gevoel dat ik meer mogelijkheden in me had dan ik ooit voor mogelijk had gehouden. Met hulp van de docenten en steun van groepsgenoten begon ik te werken aan mijn tweede droom. Het was enorm fijn om na jaren van eenzaamheid ergens bij te horen.”
Deelnemer Coachingsatelier

In het Coachingsatelier ontwikkelt elke deelnemer zich op zijn of haar eigen manier. Kunst, visieontwikkeling, kunst bekijken en bespreken, nieuwe technieken leren, doelen stellen, deze haalbaar maken en realiseren is de input van de kunstcoach. De trajectbegeleider zorgt voor begeleiding op het persoonlijk vlak en voor de financiering. De samenwerking tussen kunstcoaches vanuit Cultuurhuis Wherelant en een trajectbegeleider vanuit MPPG biedt een mooie verbinding tussen de kunstzinnige en persoonlijke ontwikkeling.

“Ik merk een enorme inzet en motivatie bij alle deelnemers. De groepsbinding, maatjesvorming en onderlinge betrokkenheid is sterker dan bij de meeste groepen die ik in andere instellingen heb begeleid. Ik zie een grote mate van zelfredzaamheid en groeipotentie. De opkomst is veel hoger dan bij de gemiddelde dagbestedingsgroep.”
Trajectbegeleider Fleur Bolink

In de methodiek staat de gezonde kant van de deelnemer centraal. Kunstcoaches en zorgbegeleiders kijken naar mogelijkheden en zorgen voor een veilige werk/leeromgeving. Het centrale doel is empowerment door middel van kunsteducatie, waardoor (vrijwilligers)werk, een opleiding of cursus, een zelfstandige

beroepspraktijk of het uitvoeren van een hobby dichtbij komen en haalbaar worden. Iedere deelnemer heeft in elke fase de regie over zijn eigen leerproces.

"Het feit dat niet alleen hulpverleners GGZ-cliënten ondersteuning geven maar ook kunstdocenten daar een bijdrage aan leveren, is een belangrijk doel van de samenwerking."

Fred Wiedijk over de samenwerking tussen MPPG en Cultuurhuis Wherelant

Kunst Zonder Label

Kunst Zonder Label, een deelnemersinitiatief voortgekomen uit KunstWerkt!, organiseert onafhankelijk van reguliere organisaties ondersteuning voor mensen die zich creatief en kunstzinnig willen ontplooiën. In het werkatelier werken ze zelfstandig aan hun persoonlijke en artistieke ontwikkeling.

"De hele maatschappij en de hulp die je krijgt na je therapie is erop gericht dat je weer moet participeren in het arbeidsproces. Terwijl ik al lang blij ben met de weekstructuur die ik nu heb: vrijwilligerswerk, KunstWerkt! en Kunst Zonder Label."

Deelnemer Kunst Zonder Label

De resultaten

Het totaal aantal deelnemers aan cursussen bij Cultuurhuis Wherelant bestaat voor 14% uit mensen met een beperking. Daaronder vallen respectievelijk mensen met een verstandelijke beperking, een psychiatrische achtergrond of een lichamelijke handicap die participeren in cursussen, speciale trajecten of met een maatje deelnemen aan een reguliere activiteit. Jaarlijks komen er op maandagmiddag en vrijdagochtend gedurende veertig weken gemiddeld tien deelnemers naar het Inloopatelier. Bij het Coachingsatelier komen op vrijdagmiddag gemiddeld negen mensen.

Financiering

De Gemeente Purmerend heeft een belangrijke rol als medefinancier van KunstWerkt!. Het jaar 2015 zal spannend worden vanwege de transitie van AWBZ naar Wmo. Cultuurhuis Wherelant ziet deze overgang met het volste vertrouwen tegemoet, nu MPPG KunstWerkt! heeft omarmd door een driejarig convenant te tekenen.

Symposium

Cultuurhuis Wherelant is de plek waar kunst en zorg elkaar vinden in een maatschappelijke omgeving. Na tien jaar ervaring kunnen we vaststellen dat kunst en kunsteducatie een grote rol spelen in het herstellen en autonomieproces van mensen met een psychiatrische achtergrond. Dit wordt versterkt als het atelier is gesitueerd in een laagdrempelig kunstcentrum, waar iedereen die er binnenkomt het gevoel heeft welkom te zijn en mee kan doen. Graag wil Cultuurhuis Wherelant deze ervaring delen met andere instellingen die vanuit het hart met mensen met een psychiatrische achtergrond willen werken. Daarom wordt het tienjarig jubileum gevierd met een publicatie over de methodiek.

Jantine Geels, afdelingshoofd
Speciale Doelgroepen Cultuurhuis
Wherelant

www.wherelant.nl
www.reaktgroep.nl
www.kunstzonderlabel.nl

KunstWerkt!

Kunsteducatie en coaching

voor mensen met een psychiatrische achtergrond

KunstWerkt! is een innovatief concept met kunst(educatie) als verbindende factor voor de ontwikkelingsgerichte rehabilitatie van cliënten in een gezonde omgeving buiten de zorginstelling.

- › Kijken, beschouwen en reflecteren samen met anderen bewerkstelligt verdieping, interesse, verbinding en communicatie
- › Beoefenen van kunst leidt tot zelfreflectie en uitwisseling met anderen
- › Experimenteren met materialen en technieken zet aan tot verandering
- › Exponeren betekent communiceren met de wereld
- › Door te kijken naar het werk van anderen wordt de blik op de wereld vergroot
- › Vertrouwen krijgen in je eigen mogelijkheden
- › Uitkomen voor jezelf en voor je mening
- › Ervaren dat je mag zijn wie je bent

Ervaringen

- › Deelnemers komen vrijwel altijd naar de afgesproken bijeenkomsten (hoge opkomst)
- › Deelnemers stromen regelmatig door naar (vrijwilligers)werk en opleiding
- › Deelname werkt preventief (voorkomt terugval)
- › Deelnemers participeren in een maatschappelijke omgeving
- › Deelnemers oefenen met vaardigheden op kunstzinnig en persoonlijk gebied
- › Deelnemers bouwen aan een sociaal netwerk
- › Door deelname ontstaat meer commitment, zingeving, plezier en trots bij de deelnemers

